ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

CJMZD25C0T01

DIDAKTICKÝ TEST

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů
Hranice úspěšnosti: 44 %

1 Základní informace k zadání zkoušky

- **Didaktický test** obsahuje **32 úloh**.
- **Časový limit** pro řešení didaktického testu **je uveden na záznamovém archu**.
- **Povolené pomůcky**: psací potřeby.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku se neudělují záporné body.
- Odpovědi pište do záznamového archu.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- **Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.**

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

- Odpovědi zaznamenávejte **modře nebo černě** píšící propisovací tužkou, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**.
- **Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.**

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- U všech úloh/podúloh **je právě jedna odpověď správná**.
- Odpověď, kterou považujete za správnou, zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pečlivě zabarvěte původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

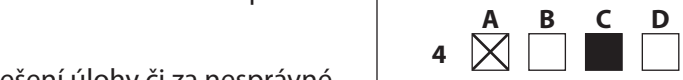

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědí a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi **pište čitelně** do vyznačených bílých polí.

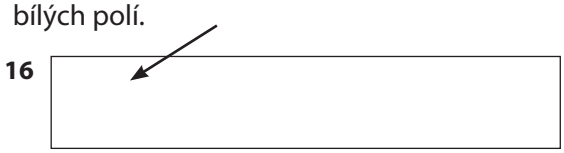

- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědí rozlišujte **velká a malá písmena**.
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď zapište do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.
- Za chybu se považuje jak jakákoli nesprávná, tak chybějící správná dílčí odpověď. Maximální dosažitelné bodové hodnocení za úlohu se sníží o započítané chyby.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

Předmětem autorských práv Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–5

Proč geologové olizují kameny? Lze poznat narcistní osobnost podle tvaru obočí? Odpověďmi na podobně bizarní otázky se kupodivu zabývaly i uznávané vědecké **autority** a za výzkum na zmíněná témata získaly Ig Nobelovu cenu – recesistické ocenění, nazvané podle fiktivního Nobelova bratra Ignáce. O tom, komu se dostane této pocty, rozhodují držitelé skutečných Nobelových cen a vítěze vyhlašují každý rok redaktoři satirického časopisu *Annals of Improbable Research*. Od roku 1991, kdy byly uděleny poprvé, prošly Ig Nobelovy ceny vývojem, pořadatelé např. pozměnili **koncepci** oceňování: ***** laureáty se nejprve stávali ti, jejichž objevy „nelze opakovat nebo by se to nemělo zkoušet", dnes vítězí hlavně objevy, jež „lidi nejdřív rozesmějí a pak přimějí k zamyšlení".

Ig Nobelovy ceny jsou předávány na slavnostním ceremoniálu. Během galavečera ••••• této události si laureáti nejen odnesou trofej, ale dostanou i čas na stručnou **prezenci** svých výsledků. Témata oceněných výzkumů jsou vskutku rozmanitá. Ig Nobelovu cenu za pedagogiku získal třeba tým, který porovnával, jestli se ve škole nudí víc žáci, nebo učitelé. Nakonec vědci zjistili, že obě skupiny se navzájem silně ovlivňují: čím znuděnější je žák, tím horší je tento stav u učitele a naopak. Pozornost poroty upoutal i badatel Pavlo Blavatský, který přišel na to, že obezita politiků může být dobrým indikátorem korupce v dané zemi.

Opravdovou **raritou** je vědec Andre Geim. Ten totiž provedl pokus se žábami a za zjištění, že v magnetickém poli levitují, získal v roce 2000 Ig Nobelovu cenu. Roku 2010 mu pak byla udělena skutečná Nobelova cena, tentokrát za objev grafenu – jednoho z nejpevnějších materiálů na světě.

Projekt udělování Ig Nobelových cen, BLÍZKÝ svým pojetím cimrmanovskému humoru, je bezesporu ORIGINÁLNÍ. Svým nadhledem a tolik potřebnou nadsázkou dává vědě lidštější tvář.

(*Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.*)

max. 2 body

1 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), či nikoli (N).

		A	N
1.1	Poprvé se nějaký člověk stal držitelem Ig Nobelovy ceny v devadesátých letech minulého století.	☐	☐
1.2	Andre Geim získal za stejný pokus jak Ig Nobelovu cenu, tak později i skutečnou Nobelovu cenu.	☐	☐
1.3	Pavlo Blavatský prokázal, že čím je v dané zemi vyšší míra korupce, tím rychleji tamější politici přibývají na váze.	☐	☐
1.4	Jedna z Ig Nobelových cen byla udělena za zjištění, že počet nudných učitelů je shodný s počtem nudících se žáků.	☐	☐

1 bod

2 Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje podtržené úseky výchozího textu?

A) V prvním úseku autor výchozího textu cituje z jiného než výchozího textu, totéž platí i pro druhý úsek.

B) V prvním úseku autor výchozího textu ironicky komentuje výrok redaktora satirického časopisu, totéž platí i pro druhý úsek.

C) V prvním úseku autor výchozího textu cituje z jiného než výchozího textu, v druhém úseku autor výchozího textu ironicky komentuje výrok redaktora satirického časopisu.

D) V prvním úseku autor výchozího textu ironicky komentuje výrok redaktora satirického časopisu, v druhém úseku autor výchozího textu cituje z jiného než výchozího textu.

1 bod

3 Které z následujících slov je z hlediska významu užito ve výchozím textu chybně?

(*Slovo chybně užité z hlediska významu* je v případě této úlohy slovo, jehož význam neodpovídá kontextu výchozího textu. Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu vyznačena tučně.)

A) autorita
B) koncepce
C) prezence
D) rarita

max. 2 body

4

4.1 Napište náležitý spisovný tvar slova *hrdý*, který patří na první vynechané místo (*****) ve výchozím textu.

4.2 Napište náležitý spisovný tvar slova *věnovaný*, který patří na druhé vynechané místo (•••••) ve výchozím textu.

(Po doplnění náležitého tvaru slova musí být příslušný větný celek pravopisně i gramaticky správný.)

1 bod

5 Které z následujících tvrzení o slovech *blízký* a *originální*, zapsaných ve výchozím textu velkými písmeny, je pravdivé?

A) Jak *blízký*, tak *originální* jsou přívlastky rozvíjející slovo *humor*.
B) Jak *blízký*, tak *originální* jsou přívlastky rozvíjející slovo *projekt*.
C) *Blízký* je přívlastkem rozvíjejícím slovo *humor*, *originální* je součástí přísudku.
D) *Blízký* je přívlastkem rozvíjejícím slovo *projekt*, *originální* je součástí přísudku.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 6

Pařížské katakomby[1] často přezdívané Říše smrti[2] byly kdysi využívány[3] jako úložiště lidských ostatků.

1 bod

6 Po které z následujících úprav bude ve výchozím textu správně zapsána interpunkce?

A) doplní-li se čárka pouze na místo označené [1]
B) doplní-li se čárka pouze na místo označené [2]
C) doplní-li se dvě čárky, a to na místo označené [1] a na místo označené [2]
D) doplní-li se dvě čárky, a to na místo označené [2] a na místo označené [3]

---

max. 2 body

7 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je zapsáno pravopisně správně (A), či nikoli (N).

		A	N
7.1	Když se opět sklonil k mikroskopu, spatřil na sklíčku zvláštní zhluk buněk.	☐	☐
7.2	Četbu místních novin úplně vzdala, neboť v nich byly samé skličující zprávy.	☐	☐
7.3	Komáři a mouchy létali kolem rozsvícené lampy, po setmění se v bytě objevily i můry.	☐	☐
7.4	Část odcizených peněz se lupičům cestou z místa činu vysypala, protože zapomněli zamknout zadní dveře auta.	☐	☐

max. 3 body

8 Přiřaďte ke každému z následujících úryvků (8.1–8.3) tvrzení (A–E), které danému úryvku nejlépe odpovídá.

(Každou možnost z nabídky A–E lze přiřadit maximálně jednou.)

8.1 Trestankyně kývaly očima, že to pochopily, jen pan strážný ke mně přiskočil: „Číslo vaší legitimace! Tohle je pobuřování!" Mlčel jsem a otočil se k němu zády. _____

8.2 Nabídl jsem hostovi křeslo a začal rozprávět o všem možném. Pan Záturecký se ale snažil každé slovo vztáhnout na to své pojednání, až jsem nakonec podlehl: „Nic bych neudělal raději, než napsal o vaší práci posudek." _____

8.3 V domě bylo všecko naruby. Muž se své ženě přiznal, že má poměr. Její reakce byla pochopitelná: „Už s tebou nemůžu žít pod jednou střechou." Od té doby uplynuly tři dny. Trpěli jak manželé sami, tak děti a služebnictvo. _____

A) Úryvek je vyprávěn v ich-formě, v podtrženém úseku promlouvá postava, která je zároveň vypravěčem.

B) Úryvek je vyprávěn v ich-formě, v podtrženém úseku promlouvá postava, která není vypravěčem.

C) Úryvek je vyprávěn v er-formě, v podtrženém úseku promlouvá postava, která je zároveň vypravěčem.

D) Úryvek je vyprávěn v er-formě, v podtrženém úseku promlouvá postava, která není vypravěčem.

E) Úryvek je vyprávěn v er-formě, v podtrženém úseku promlouvá jedna ze dvou postav, které se střídají v roli vypravěče.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 9–12

(**1**) Život tě vsadil do houpaček
Jen nesmíš trpět nevolí
Řeknu to jako přítel básník
On mi tu drzost dovolí

Život tě veze na kolečku
Někdy tě ovšem vyklopí
V objetí žen včas vytuš léčku
a v řekách příslib potopy

(**2**) Život je Velká pardubická
Čí kůň si dneska zláme hnát?
Domov je kasička a klícka
i když to v básni není znát

Život je čára za tryskáčem
Tah křídou Hned se rozplyne
Chvíli se smějem chvíli pláčem
Nepovídejte že vy ne

(**3**) Život je hřbitov snů a hraček
Kdo táhne s vlky musí výt
Co si má počít přítel básník?
Napíše o tom další hit

Vysvětlivka: *Velká pardubická – slavný závod v jízdě na koních*

(*Z. Bratršovská, Blues o životě na doby, upraveno*)

1 bod

9 Které z následujících tvrzení neodpovídá výchozímu textu?

A) Podle lyrického subjektu je život pomíjivý.

B) Podle lyrického subjektu je život jednotvárný.

C) Lyrický subjekt přirovnává život ke koňským dostihům.

D) Lyrický subjekt se v souvislosti se ženami zmiňuje o úkladech.

1 bod

10 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

A) V první části textu je rýmové schéma obou slok totožné, jde o rým střídavý.
B) V první části textu je rýmové schéma obou slok totožné, nejde ale o rým střídavý.
C) V druhé části textu je rýmové schéma obou slok totožné, jde o rým střídavý.
D) V druhé části textu je rýmové schéma obou slok totožné, nejde ale o rým střídavý.

1 bod

11 Ve kterém z následujících veršů se nejvýrazněji uplatňuje personifikace?

(Verše posuzujte v kontextu výchozího textu.)

A) on mi tu drzost dovolí
B) život tě veze na kolečku
C) kdo táhne s vlky musí výt
D) co si má počít přítel básník

max. 2 body

12

12.1 Vypište z <u>první části</u> výchozího textu výraz, který je v tomto textu podstatným jménem, ale v jiném textu může být slovesem.

12.2 Vypište z <u>druhé části</u> výchozího textu výraz, který je v tomto textu slovesem, ale v jiném textu může být podstatným jménem.

---

3 body

13 Seřaďte jednotlivé části textu (A–E) tak, aby byla dodržena textová návaznost.

A) Procento těch, kteří se najdou, je ovšem nečekaně malé. Po oběti vraždy většinou zůstanou stopy, stejně tak po nehodě. Při únosu se zase příbuzní dovědí alespoň motiv pachatele.

B) Tehdy si jistý muž vyjel vlakem na pláž vzdálenou půl dne cesty. Pak už o něm nikdo neslyšel. Když oznámení na policii nemělo úspěch, byl podán inzerát.

C) Odtamtud ale nepřišlo žádné hlášení, že našli mrtvolu odpovídající jeho popisu. Nepřicházelo v úvahu, že by pomýšlel na útěk nebo že by někomu stál za únos. Když se ani po sedmi letech nic nezjistilo, byl podle § 30 občanského zákoníku prohlášen za nezvěstného a pátrání bylo zastaveno.

D) Zůstal ale bez odezvy. Ten muž prostě dočista zmizel. Není nic zvláštního, že se někdo ztratí. Statistika říká, že každoročně jsou hlášeny stovky pohřešovaných.

E) Nejde-li však o žádný z těchto tří případů, je nesmírně obtížné najít nějaké vodítko. Ani při zmizení tohoto muže se nebylo čeho chytit. Jeho blízcí znali jen místo, kam měl namířeno.

(*K. Abe, Písečná žena, upraveno*)

13.1 _____

13.2 _____

13.3 _____

13.4 _____

13.5 _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 14–18

(**1**) Je doloženo, že na území české kotliny, vymezeném hradbou hor a toky řek, vládli koncem 12. století muži z přemyslovského rodu. O dávných počátcích jejich vlády však nevíme téměř nic. Člověku vrcholného středověku stačila pověst o nástupu bájného Přemysla Oráče na trůn. Do 13. století nejspíše vstupoval tento příběh přibližně v podobě, kterou zná dnešní čtenář ze *Starých pověstí českých*. Jejich autor ***** se inspiroval úvodem *Kroniky české* (*Chronica Boemorum*), kterou na počátku 12. století sepsal v latině pražský děkan *****. Tento kronikář převzal z předloh jádro příběhu, v lecčem jej pak přikrášlil a zmodernizoval. Vytvořil tím obraz kořenů a dynastické tradice Přemyslovců, využívaný poté k propagandě českých panovníků ještě ve 14. století za dob Lucemburků.

(**2**) Pověst o Přemyslu Oráčovi má prvky tzv. ustavujícího mýtu – líčí, jak zrod společenského řádu pomohl překlenout nepříznivé období. Doba před Přemyslem totiž pro kronikáře představuje chaos a bezpráví. Součástí nového uspořádání společnosti je i výsadní postavení knížecí moci, **které** mají být podřízeni všichni Čechové. Mnozí lidé tak v pověsti spatřovali obhajobu pevné vlády, jež jediná je schopná zaručit spravedlnost a mír v zemi. Pojetím role vládce se pověst nijak neliší od biblických příběhů: když Libuše před vysláním družiny poslů za Přemyslem hovoří o panování jediného muže, jde o parafrázi promluvy proroka Samuela k Izraelitům, žádajícím o krále.

(**3**) Moc reálných přemyslovských panovníků závisela nejen na jejich schopnostech, ale i na tom, zda ostatní členové rodu usilovali o získání vlády. Dění v zemi vždy ovlivňovali římskoněmečtí císaři, důležitá byla také síla a vůle významných českých šlechtických rodů. Přesto až do vymření Přemyslovců v přímé mužské linii roku 1306 nikoho nenapadlo, že by český trůn měl být obsazen někým jiným než potomkem bájného Přemysla Oráče.

(*R. Antonín, České země za posledních Přemyslovců, upraveno*)

max. 2 body

14 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), či nikoli (N).

		A	N
14.1	Napsání *Kroniky české* si objednali lucemburští panovníci za účelem vlastní propagandy.	☐	☐
14.2	Území, na němž ve 12. století vládli Přemyslovci, bylo ohraničeno z jedné strany horskými hřbety a z opačné strany koryty řek.	☐	☐
14.3	Postava Libuše v pověsti o Přemyslu Oráčovi vyjadřuje ve své řeči jinými slovy totéž, co prorok Samuel v jednom starověkém příběhu.	☐	☐
14.4	Mýtus o zrodu společenského řádu umožnil přemyslovským vládcům překlenout nepříznivé období, před nímž je varovali kronikáři.	☐	☐

max. 2 body

15 Vypište z druhé části výchozího textu dvě podstatná jména, která jsou příbuzná se slovem *zaslat*.

(Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

1 bod

16 Na každé ze dvou vynechaných míst (*****) ve výchozím textu patří správné jméno autora příslušného literárního díla. Ve které z následujících možností jsou uvedena obě tato jména?

A) Alois Jirásek – Kosmas
B) Karel Jaromír Erben – Kosmas
C) Alois Jirásek – Václav Hájek z Libočan
D) Karel Jaromír Erben – Václav Hájek z Libočan

1 bod

17 Který z úseků podtržených ve výchozím textu obsahuje několikanásobný podmět?

A) vytvořil tím obraz kořenů a dynastické tradice Přemyslovců
B) doba před Přemyslem totiž pro kronikáře představuje chaos a bezpráví
C) jež jediná je schopná zaručit spravedlnost a mír v zemi
D) důležitá byla také síla a vůle významných českých šlechtických rodů

1 bod

18 Tvrzení: Zájmeno *které*, tučně vyznačené ve výchozím textu, je v tomto textu užito v ●●●●● čísle a odkazuje ke slovnímu spojení ●●●●●.

Ve které z následujících možností jsou uvedeny slovo a slovní spojení, jež je nutné doplnit na vynechaná místa (●●●●●) ve výše uvedeném tvrzení, aby bylo pravdivé?

A) jednotném – *knížecí moci*
B) množném – *knížecí moci*
C) jednotném – *výsadní postavení*
D) množném – *výsadní postavení*

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 19–20

Někteří žáci, namístě aby využili respiria k doplnění svých chatrných vědomostí, vyvádějí, povykujíce jako nádoby hlaholem naplněné. A vy, Stádníku, jste hoch arciť darebný. Byl u mne váš pan otec a já byl nucen vážně jej upozorniti, že nepostoupíte nejspíše do oktávy. A to platí rovněž tak o Tajerovi – jen se, Tajeře, neschovávejte!

(*K. Poláček, Špatný příklad kazí dobré mravy, upraveno*)

1 bod

19 Která z následujících možností nejlépe vystihuje výchozí text?

A) Pro tento text je příznačné užití jazykových prostředků obecné češtiny.
B) Pro tento text je příznačné užití jazykových prostředků místního nářečí.
C) Pro tento text je příznačné užití knižních a archaických jazykových prostředků.
D) Pro tento text je příznačné užití slangových a argotických jazykových prostředků.

1 bod

20 Tvorba Karla Poláčka, autora výchozího textu, spadá do první poloviny minulého století. Který z následujících spisovatelů <u>nenapsal</u> žádné dílo v době, kdy tvořil Karel Poláček?

A) John Steinbeck
B) Ernest Hemingway
C) Erich Maria Remarque
D) Johann Wolfgang Goethe

---

1 bod

21 Která z následujících vět <u>není</u> zapsána pravopisně správně?

A) Většinu plochy polární oblasti zvané Arktida tvoří Severní ledový oceán.
B) Ničivé tornádo zasáhlo jihovýchodní pobřeží Spojených států Amerických.
C) Po prohlídce Pražského hradu turisté navštívili malebná zákoutí Malé Strany.
D) Festival v západočeských Karlových Varech každoročně nabízí kvalitní snímky.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 22–26

TEXT 1

(**1**) Gold byl dnes napnutý jako pružina. Ještě než na večírek přišli první hosté, už se nemohl dočkat, až zas odejdou. U baru v hale prodléval sám tak dlouho, jak bylo únosné, a až když nebylo zbytí, odhodlal se připojit k přítomným členům rodiny.

(**2**) „Uvědomujeme si vůbec, že máme hrozné ŠTĚSTÍ," říkal Sid vážně právě ve chvíli, kdy Gold vcházel do obývacího pokoje, „když žijeme na planetě oplývající vodou?"

„Proč?" zeptal se Viktor.

„Poslouchejte," podotkl ospale Goldův otec, „jestli Sid něčemu rozumí, je to voda."

Gold na něj pohlédl, ale žádné známky SPIKLENECTVÍ nepozoroval. Doufal tedy, že někdo namítne, že se na této planetě nenacházíme náhodou – bez vody bychom se jako druh ani nevyvinuli.

„Protože jinak," odpovídal Viktorovi Sid a vychutnával si přitom lososa, „by všichni trpěli v jednom kuse žízní. Viď, Bruci?" oslovil s drzým úsměvem Golda a pokračoval s lehkostí sobě vlastní: „Po soustu bifteku nebo rostbífu bychom nejen neměli vodu k pití, ale **nebyla by ani studená minerálka** nebo čaj, to všecko je totiž z vody. To by byl pořádný průšvih."

(**3**) Gold se málem neudržel: a odkud by se vzal biftek a rostbíf, ty hlavo skopová? Přál si, aby něco řekla alespoň Ida. Se zděšením však zjistil, že i ona napjatě naslouchá.

Goldovi se zvedala žluč. Znal celý arzenál odvetných úderů, které jeho sourozenec kdy použil: od dotčeného „no tak jsem udělal chybičku" až k pyšnému „koukněte, co dokáže vysokoškolské vzdělání". Sid vždy dosáhl vítězství a ostatní vůbec neodhalili jeho ďábelské úmysly. V podobných situacích tedy Gold **radši zachovával mlčení** a předstíral lhostejnost, čímž zažehnal i dnešní krizi. Nakonec podlehl lákání sekaných jater a na talíř si naložil i několik krevet, potřeboval totiž bratrův VÝSTUP zajíst.

(*J. Heller, Gold za všechny peníze, upraveno*)

TEXT 2

Z víceslovného pojmenování může beze změny významu vzniknout pojmenování jednoslovné – **univerbizát**, např. ze slovního spojení *panelový dům* univerbizát *panelák*. Univerbizát je vždy příbuzný s alespoň jedním ze slov původního slovního spojení.

Místo jednoslovného pojmenování je někdy užito víceslovné pojmenování obdobného významu – **multiverbizát**, např. místo slova *bojovat* slovní spojení *vést boj*. Alespoň jedno ze slov multiverbizátu je vždy příbuzné s příslušným jednoslovným pojmenováním.

(*CZVV*)

max. 2 body

22 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), či nikoli (N).

		A	N
22.1	Na večírku se kromě krevet a sekaných jater podávaly i bifteky a rostbíf.	☐	☐
22.2	Ačkoli Goldův otec oceňoval Sidovy znalosti, detailní popis využití vody ho uspával.	☐	☐
22.3	Aby Sid podpořil správnost svých argumentů, zmínil během večírku své vysokoškolské vzdělání.	☐	☐
22.4	Gold vstoupil do obývacího pokoje ve chvíli, kdy Sid kladl otázku adresovanou výhradně Viktorovi.	☐	☐

max. 2 body

23 Vypište z druhé části TEXTU 1 dvě přídavná jména, která jsou v kontextu tohoto textu synonymy slova *veliký*.

(Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

1 bod

24 Které z následujících tvrzení o úsecích tučně vyznačených v TEXTU 1 je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě informací uvedených v TEXTU 2.)

A) Jak v úseku *nebyla by ani studená minerálka*, tak v úseku *radši zachovával mlčení* se vyskytuje univerbizát.

B) Jak v úseku *nebyla by ani studená minerálka*, tak v úseku *radši zachovával mlčení* se vyskytuje multiverbizát.

C) V úseku *nebyla by ani studená minerálka* se vyskytuje multiverbizát, v úseku *radši zachovával mlčení* se vyskytuje univerbizát.

D) V úseku *nebyla by ani studená minerálka* se vyskytuje univerbizát, v úseku *radši zachovával mlčení* se vyskytuje multiverbizát.

1 bod

25 Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje větu podtrženou v TEXTU 1?

A) V této větě Gold nahlas vyjadřuje svůj názor na Sidova slova prostřednictvím nepřímé řeči.

B) V této větě Gold nahlas vyjadřuje svůj názor na Sidova slova prostřednictvím neznačené přímé řeči.

C) V této větě Gold reaguje na Sidova slova vnitřní promluvou realizovanou v textu prostřednictvím nepřímé řeči.

D) V této větě Gold reaguje na Sidova slova vnitřní promluvou realizovanou v textu prostřednictvím neznačené přímé řeči.

1 bod

26 Je alespoň některé ze slov *štěstí* a *spiklenectví* užito v TEXTU 1 ve stejném pádě jako slovo *výstup*?

(Slova *štěstí*, *spiklenectví* a *výstup* jsou v TEXTU 1 zapsána velkými písmeny.)

A) Ano – jak slovo *štěstí*, tak slovo *spiklenectví*.

B) Ano, avšak pouze slovo *štěstí*.

C) Ano, avšak pouze slovo *spiklenectví*.

D) Ne – ani slovo *štěstí*, ani slovo *spiklenectví*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 27

*****

1. státem vydané ustanovení mající povahu obecné právní normy

2. objektivně existující řád věcí (neměnné principy přírody a společnosti)

3. ustálené (společenské) pravidlo, norma nebo zvyklost, případně jejich soubor

(*Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost, upraveno*)

1 bod

27 Které z následujících slov má všechny tři významy uvedené ve výchozím textu, a patří tedy na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

A) zákon

B) předpis

C) nařízení

D) vyhláška

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 28–31

Zahraniční písně se v ČSSR nekradly, říká textař

Před rokem 1989 bylo Československo světovou velmocí v přebírání nejúspěšnějších zahraničních skladeb a vytváření tzv. coververzí. „Ještě v 80. letech bylo snadné ztvořit hit: textař zkrátka vyměnil cizojazyčná slova za česká a zpěvák osvědčený šlágr světových hitparád nazpíval," vzpomíná na tehdejší poměry Michael Prostějovský, který před 40 lety pracoval jako dramaturg ve vydavatelství Supraphon. Říká také, že nešlo o krádež – za použití hudby se vždy platilo.

Komunistický režim prý originální texty písní zpravidla nezkoumal, ideologická bariéra se ztrácela. Spektrum možností pro inspiraci bylo tedy rozsáhlé. Ti, kdo pro českou scénu hledali nové hity, se většinou orientovaly na nejznámnější skladby, např. od skupin ABBA či Beatles. Nejvyšší příčku v pomyslném žebříčku množství předělávek si vydobilo *Hallelujah*, píseň Leonarda Cohena z roku 1984. Ta totiž existuje minimálně v 16 českých verzích.

Pokud se domníváte, že textaři písně nejčastěji překládali do češtiny, jste na omylu. Někdy raději zvukově napodobili slova originálu, aniž byl zachován původní smysl textu. Vyjmenovat takové předělávky by jistě trvalo dlouho, zmiňme proto jen některé. Třeba z hitu *When* se stalo *Ven* a Karel Gott místo *I'm Still Standing* pěje *Mám styl Čendy*. Zřejmě nás tedy nepřekvapí, že v současnosti si vlastník autorských práv obvykle vyžádá zpětný překlad českého textu.

(*Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.*)

max. 4 body

28 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou v něm zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

(Slova zapište bezchybně, a to ve stejném tvaru, ve kterém jsou užita v textu. Vlastní jména a slova *coververze* a *šlágr* jsou zapsána správně. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

1 bod

29 Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

A) V roce 1984 byla Cohenova píseň *Hallelujah* přezpívána do češtiny nejméně šestnáctkrát.

B) Michael Prostějovský začal pro vydavatelství Supraphon pracovat jako dramaturg v roce 1949.

C) V jedné dekádě minulého století se Československo co do počtu slavných hudebních hitů vyrovnalo světovým velmocem.

D) Při tvorbě českých textů pro coververze textaři někdy upřednostnili zvukovou podobnost českých slov se slovy v originální písni před smyslem původního textu.

1 bod

30 Které z následujících tvrzení o slovesech *trvat* a *zmínit* v souvětí podtrženém ve výchozím textu je pravdivé?

A) Sloveso *trvat* je v tomto souvětí užito v oznamovacím způsobu, totéž platí i pro sloveso *zmínit*.

B) Sloveso *trvat* je v tomto souvětí užito v oznamovacím způsobu, sloveso *zmínit* je v tomto souvětí užito v rozkazovacím způsobu.

C) Sloveso *trvat* je v tomto souvětí užito v podmiňovacím způsobu, sloveso *zmínit* je v tomto souvětí užito v rozkazovacím způsobu.

D) Sloveso *trvat* je v tomto souvětí užito v podmiňovacím způsobu, sloveso *zmínit* je v tomto souvětí užito v oznamovacím způsobu.

1 bod

31 Která z následujících možností nejlépe vystihuje výchozí text?

A) Tématem tohoto textu, který náleží k odbornému funkčnímu stylu, je úspěch coververzí ve světových hitparádách.

B) Tématem tohoto textu, který náleží k odbornému funkčnímu stylu, jsou české coververze úspěšných zahraničních skladeb.

C) Tématem tohoto textu, který vykazuje znaky publicistického funkčního stylu, je úspěch coververzí ve světových hitparádách.

D) Tématem tohoto textu, který vykazuje znaky publicistického funkčního stylu, jsou české coververze úspěšných zahraničních skladeb.

---

max. 4 body

32 Přiřaďte k jednotlivým definicím (32.1–32.4) možnost (A–F), která uvádí příklad příslušného nedostatku, a patří tedy na vynechané místo (*****).

(Každou možnost z nabídky A–F lze přiřadit maximálně jednou.)

32.1 **Syntaktický nedostatek I:** v souvětí *Děti včera, když přišly domů, byla jim zima* vzniká defektní hlavní věta (*Děti včera byla jim zima*). ***** _____

32.2 **Syntaktický nedostatek II:** v souvětí *Tam jsem potkala a mluvila s princem* má sloveso *potkat* vazbu s jiným pádem než sloveso *mluvit*, správně je tedy *Tam jsem potkala prince a mluvila jsem s ním*. ***** _____

32.3 **Syntaktický nedostatek III:** ve větě *Editor mě upozornil o chybě* má sloveso *upozornit* chybnou vazbu se 6. pádem (tu má významově podobné sloveso *informovat*, sloveso *upozornit* má ale vazbu se 4. pádem); správně je *Editor mě upozornil na chybu*. ***** _____

32.4 **Syntaktický nedostatek IV:** ve větě *Podepsal smlouvu o cestovním pojištěním* je užití koncovky ve slově *pojištěním* chybné (slovo *pojištění* je užito v 6. pádě, nelze tedy užít stejnou koncovku jako ve slově *cestovním*); správně je *Podepsal smlouvu o cestovním pojištění*. ***** _____

A) Stejný nedostatek najdeme v souvětí *Bohužel mému příteli, kterého znám od dětství, sdělení o mém stěhování ho zarmoutilo.*

B) Stejný nedostatek najdeme v souvětí *Nikam nechodíš a trávíš celé dny s telefonem, bez sociálních sítích se už vůbec neobejdeš.*

C) Stejný nedostatek najdeme v souvětí *Táta leták dočetl a oznámil nám, že bychom se měli zapojit k úklidové akci na našem sídlišti.*

D) Stejný nedostatek najdeme v souvětí *S ohledem na důkazy, které byly doplněny, se soudce rozhodl zprostit obžalovaného muže viny.*

E) Stejný nedostatek najdeme v souvětí *Při pondělní besedě, na níž jsme hovořili o politické a ekonomické situaci, došlo k četným sporům.*

F) Stejný nedostatek najdeme v souvětí *Protože obdivuji a fandím tomuto herci, nenechala jsem si ujít premiéru představení, v němž hrál nevěrného manžela.*

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.